

21994A1223(17)

L 336/214

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

23.12.1994

SPORAZUM O TRGOVINSKIH VIDIKIH PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE**ČLANICE SE**

Z ŽELJO, da bi zmanjšale nesorazmerja in ovire v mednarodni trgovini in ob upoštevanju potrebe po spodbujanju učinkovitega in ustreznega varstva pravic intelektualne lastnine ter z željo, da bi preprečili, da ukrepi in postopki za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine sami ne bi postali ovire v zakoniti trgovini,

OB SPOZNANJU potrebe po novih pravilih in redu v zvezi z:

- (a) uporabnostjo osnovnih načel GATT 1994 in ustreznih mednarodnih sporazumov ali konvencij o intelektualni lastnini;
- (b) določbo o ustreznih standardih in načelih, ki se nanašajo na razpoložljivost, obseg in uporabo pravic intelektualne lastnine, povezanih s trgovino;
- (c) določbo o učinkovitih in ustreznih sredstvih za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, povezanih s trgovino, ob upoštevanju razlik v nacionalnih pravnih sistemih;
- (d) določbo o učinkovitih in hitrih postopkih za mnogostransko preprečevanje in reševanje sporov med vlada; in
- (e) prehodnimi ureditvami, katerih cilj je polna udeležba pri rezultatih pogajanj,

OB SPOZNANJU potrebe po mnogostranskem okviru za načela, pravila in red, ki zadevajo mednarodno trgovino s ponarejenim blagom,

OB SPOZNANJU, da so pravice intelektualne lastnine zasebne pravice,

OB SPOZNANJU določenih ciljev javne politike nacionalnih sistemov za varstvo intelektualne lastnine, vključno z razvojnimi in tehnološkimi cilji,

OB SPOZNANJU posebnih potreb najmanj razvitih držav članic glede največje prožnosti pri izvajanju domačih zakonov in predpisov, da bi jim omogočili ustvariti trdno in obstojno tehnološko bazo,

OB POUČENJU pomena zmanjševanja napetosti s sprejemanjem trdnih obvez, da se spori v zvezi z vprašanji intelektualne lastnine, povezanimi s trgovino, rešujejo z mnogostranskimi postopki,

Z ŽELJO, da bi ustvarili odnos medsebojne podpore med WTO in Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu WIPO), kot tudi drugimi ustreznimi mednarodnimi organizacijami,

SPORAZUMEJO, KOT SLEDI:

DEL I**SPLOŠNE DOLOČBE IN TEMELJNA NAČELA****Člen 1****Narava in obseg obveznosti**

1. Članice so dolžne izvajati določbe tega sporazuma. Članice smejo, vendar ne da bi bile k temu zavezane, z domačim

zakonom izvajati širše varstvo, kot ga zahteva ta sporazum, pod pogojem, da tako varstvo ni v nasprotju z določbami tega sporazuma. Članice svobodno določajo ustrezen način izvajanja določb tega sporazuma v okviru njihovega lastnega pravnega sistema in prakse.

2. V tem sporazumu se izraz „intelektualna lastnina“ nanaša na vse kategorije intelektualne lastnine, ki so predmet poglavij od 1 do 7 v delu II.

3. Članice obravnavajo državljane drugih članic tako, kot je določeno s tem sporazumom ⁽¹⁾. Glede na določeno pravico intelektualne lastnine se štejejo za državljane drugih članic tiste fizične ali pravne osebe, ki izpolnjujejo merila za pridobitev varstva, kot jih določajo Pariška konvencija (1967), Bernska konvencija (1971), Rimska konvencija in Pogodba o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij, če so bile vse članice WTO tudi članice teh konvencij ⁽²⁾. Vsaka članica, ki izkoristi možnosti, določene v odstavku 3 člena 5 ali odstavku 2 člena 6 Rimske konvencije, mora o tem skladno s temi določbami obvestiti Svet za trgovinske vidike pravic intelektualne lastnine („Svet za TRIPS“).

Člen 2

Konvencije o intelektualni lastnini

1. V zvezi z deli II, III in IV tega sporazuma se članice ravnaajo po členih od 1 do 12 in po členu 19 Pariške konvencije (1967).

2. Nič v delih I do IV tega sporazuma ne sme zmanjšati obstoječih obveznosti, ki jih utegnejo imeti članice med seboj po Pariški konvenciji, Bernski konvenciji, Rimski konvenciji in Pogodbi o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij.

⁽¹⁾ Če se v tem sporazumu omenjajo „državlani“, se domneva, če gre za ločeno carinsko ozemlje članice WTO, da pomeni fizično ali pravno osebo, ki ima na tem carinskem ozemlju prebivališče ali dejansko in učinkovito industrijsko ali trgovinsko ustanovo.

⁽²⁾ S „Pariško konvencijo“ je v tem sporazumu mišljena Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine; s „Pariško konvencijo (1967)“ je mišljen Stockholmski akt te konvencije z dne 14. julija 1967. „Bernska konvencija“ se nanaša na Bernsko konvencijo za varstvo književnih in umetniških del; z „Bernsko konvencijo (1971)“ je mišljen Pariški akt te konvencije z dne 24. julija 1971. „Rimska konvencija“ se nanaša na Mednarodno konvencijo za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, ki je bila sprejeta v Rimu 26. oktobra 1961. „Pogodba o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij“ se nanaša na Pogodbo o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij, ki je bila sprejeta v Washingtonu 26. maja 1989. „Sporazum o WTO“ se nanaša na Sporazum o ustanovitvi WTO.

Člen 3

Nacionalna obravnava

1. Glede varstva ⁽³⁾ intelektualne lastnine vsaka članica državljanom drugih članic zagotovi enake ugodnosti kot svojim državljanom, razen z izjemami, ki so že določene v Pariški konvenciji (1967) oziroma Bernski konvenciji (1971) oziroma Rimski konvenciji oziroma Pogodbi o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij. Za izvajalce, proizvajalce fonogramov in radiodifuzne organizacije, se ta obveznost nanaša samo na pravice iz tega sporazuma. Vsaka članica, ki izkoristi možnosti, ki jih določa člen 6 Bernske konvencije (1971) in odstavek 1(b) člena 16 Rimske konvencije, mora skladno s temi določbami to sporočiti Svetu za TRIPS.

2. Članice lahko izkoristijo izjeme, ki jih dovoljuje odstavek 1 glede sodnih in upravnih postopkov, vključno z navedbo naslova za storitev ali imenovanjem zastopnika v jurisdikciji članice, samo, če so take izjeme potrebne za zagotovitev skladnosti z zakoni in predpisi, ki niso v neskladju z določbami tega sporazuma, in če ta praksa ni uporabljena na način, ki bi prikrito omejeval trgovino.

Člen 4

Obravnava države z največjimi ugodnostmi

Glede varstva intelektualne lastnine se vsaka prednost, ugodnost, privilegij ali imuniteta, ki jo da neka članica državljanu katere koli druge članice, odobri takoj in brezpogojno tudi državljanom vseh drugih članic. Iz te obveznosti so izvzeti vsaka prednost, ugodnost, privilegij ali imuniteta, ki jo odobri članica:

- (a) ki izvira iz mednarodnih sporazumov o pravni pomoči ali uveljavitvi zakona splošnega pomena in niso posebej omejeni na varstvo intelektualne lastnine;
- (b) ki je dana v skladu z določbami Bernske konvencije (1971) ali Rimske konvencije, ki dovoljujeta, da je obravnava odvisna od obravnave druge države, in ne od nacionalne obravnave;

⁽³⁾ Za namene členov 3 in 4 vključuje „varstvo“ tudi zadeve, ki vplivajo na razpoložljivost, pridobitev, obseg, ohranjanje in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, kakor tudi na tiste zadeve, ki vplivajo na uporabo pravic intelektualne lastnine, ki jih posebej obravnava ta sporazum.

- (c) ki se nanaša na pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, ki niso določene s tem sporazumom;
- (d) ki izvira iz mednarodnih sporazumov o varstvu intelektualne lastnine, ki so začeli veljati pred začetkom veljavnosti Sporazuma o WTO, pod pogojem, da so taki sporazumi sporočeni Svetu za TRIPS in da ne pomenijo samovoljne ali neutemeljene diskriminacije državljanov drugih članic.

Člen 5

Mnogostranski sporazumi o pridobitvi ali ohranjanju varstva

Obveznosti po členih 3 in 4 se ne nanašajo na postopke, ki jih določajo mnogostranski sporazumi, ki so sklenjeni pod pokroviteljstvom WIPO in se nanašajo na pridobitev ali ohranjanje pravic intelektualne lastnine.

Člen 6

Izčrpanje

Za namene reševanja sporov po tem sporazumu se ne sme nič v tem sporazumu skladno z določbami členov 3 in 4 uporabljati za obravnavanje vprašanja o izčrpanju pravic intelektualne lastnine.

Člen 7

Cilji

Varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine bi moralo prispevati k pospeševanju tehnoloških inovacij in k prenosu in razširjanju tehnologije v vzajemno korist tako proizvajalcev kot uporabnikov tehnološkega znanja in na način, ki vodi k družbeni in gospodarski blaginji ter ravnovesju pravic in obveznosti.

Člen 8

Načela

1. Članice lahko pri oblikovanju ali spreminjanju svojih zakonov in predpisov sprejemajo ukrepe, ki so potrebni za zavarovanje javnega zdravja in prehrane ter za spodbujanje javnega interesa na področjih, ki so življenjskega pomena za njihov družbenoekonomski in tehnološki razvoj, pod pogojem, da so taki ukrepi v skladu z določbami tega sporazuma.

2. Ustrezni ukrepi pod pogojem, da so v skladu z določbami tega sporazuma, utegnejo biti potrebni zato, da se imetnikom pravic prepreči zloraba pravic intelektualne lastnine ali uporaba prakse, ki nerazumno omejuje trgovino ali negativno vpliva na mednarodni prenos tehnologije.

DEL II

STANDARDI, KI SE NANAŠAJO NA RAZPOLOŽLJIVOST, OBSEG IN UPORABO PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

Poglavje 1

Avtorske in sorodne pravice

Člen 9

Razmerje z Bernsko konvencijo

1. Članice se ravnavajo po členih od 1 do 21 Bernske konvencije (1971) in po dodatku k njej. Vendar pa članice nimajo pravic ali obveznosti po tem sporazumu glede pravic, danih na podlagi člena 6bis te konvencije, ali pravic, ki iz njega izhajajo.

2. Varstvo avtorskih pravic obsega izraze, ne pa idej, postopkov, metod delovanja ali matematičnih pojmov kot takih.

Člen 10

Računalniški programi in zbirke podatkov

1. Računalniški programi, bodisi v izvirni ali strojni kodi, so po Bernski konvenciji (1971) varovani kot književna dela.

2. Zbirke podatkov ali drugega gradiva, bodisi v strojno berljivi ali drugačni obliki, ki so zaradi izbora ali razporeditve njihove vsebine intelektualne stvaritve, so varovane kot take. To varstvo, ki pa ne zajema samih podatkov ali gradiva, ne sme posegati v nobeno avtorsko pravico, ki obstaja na samih podatkih ali gradivu.

Člen 11

Pravice iz najema

Vsaj za računalniške programe in kinematografska dela članica avtorjem in njihovim pravnim naslednikom zagotovi pravico, da lahko dovolijo ali prepovedo komercialno dajanje v najem

javnosti izvirnikov ali kopij njihovih avtorskih del. Za kinematografska dela članici ni treba izpolnjevati obveznosti, razen če bi tako dajanje v najem povzročilo širše kopiranje teh del v takem obsegu, da bi materialno škodovalo izključni pravici do razmnoževanja, ki je bila dana v tej članici avtorjem in njihovim pravnim naslednikom. V primeru računalniških programov se ta obveznost ne nanaša na tiste najeme, pri katerih sam program ni bistveni predmet najema.

Člen 12

Trajanje varstva

Če se trajanje varstva nekega dela, ki ni fotografsko delo ali delo uporabne umetnosti, ne računa na podlagi življenjske dobe fizične osebe, tako obdobje ne sme biti krajše od 50 let, šteto od konca koledarskega leta avtorizirane izdaje, ali 50 let, šteto od konca koledarskega leta izdelave, če ni bilo take avtorizirane izdaje v 50 letih od izdelave tega dela.

Člen 13

Omejitve in izjeme

Članice postavljajo omejitve ali izjeme pri izključnih pravicah v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajnim izkoriščanjem dela in nerazumno ne ogrožajo legitimnih interesov imetnika pravice.

Člen 14

Varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov (zvočnih zapisov) in radiodifuznih organizacij

1. Izvajalci imajo pri snemanju svoje izvedbe na fonogram možnost preprečiti ta dejanja, če so storjena brez njihovega dovoljenja: snemanje njihove neposnete izvedbe in reprodukcijo takega posnetka. Izvajalci imajo tudi možnost preprečiti ta dejanja, če so storjena brez njihovega dovoljenja: radiodifuzno oddajanje po brezžičnem mediju in javno prenašanje njihovega nastopa v živo.

2. Proizvajalci fonogramov imajo pravico dovoliti ali prepovedati neposredno ali posredno reproduciranje svojih fonogramov.

3. Radiodifuzne organizacije imajo pravico prepovedati ta dejanja, če so storjena brez njihovega dovoljenja: snemanje, reproduciranje posnetkov in ponovno radiodifuzno oddajanje po

oddajnih brezžičnih medijih kakor tudi javno televizijsko prenašanje le-teh. Če članice takih pravic radiodifuznim organizacijam ne dajo, morajo dati lastnikom avtorskih pravic na predmetu oddaj možnost, da zgoraj omenjena dejanja preprečijo skladno z določbami Bernske konvencije (1971).

4. Določbe člena 11 v zvezi z računalniškimi programi se nanašajo, *mutatis mutandis*, na proizvajalca fonogramov in druge imetnike pravic na fonogramih, skladno z zakonom članice. Če je dne 15. aprila 1994 v neki članici veljal sistem pravičnega nadomestila imetnikom pravic v zvezi z dajanjem v najem fonogramov, lahko le-ta tak sistem obdrži pod pogojem, da komercialno dajanje v najem fonogramov ne povzroča materialne škode izključnim pravicam do reproduciranja, ki jih imajo imetniki pravic.

5. Varstvo za izvajalce in proizvajalce fonogramov mora po tem sporazumu trajati vsaj do konca obdobja 50 let, šteto od konca koledarskega leta, v katerem je bil posnetek narejen ali izvajan. Varstvo, zagotovljeno po odstavku 3, traja najmanj dvajset let od konca koledarskega leta, v katerem se je izvajalo radiodifuzno oddajanje.

6. Vsaka članica lahko v zvezi s pravicami, zagotovljenimi po odstavkih 1, 2 in 3, predpiše pogoje, omejitve, izjeme in zadržke do take mere, kot to dovoljuje Rimska konvencija. Vendar pa veljajo, *mutatis mutandis*, določbe člena 18 Bernske konvencije (1971) tudi za pravice izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih.

Poglavje 2

Znamke

Člen 15

Varstvo vsebine

1. Vsak znak ali kombinacija znakov, ki omogočajo razlikovanje med proizvodi ali storitvami enega podjetja in proizvodi ali storitvami drugega podjetja, lahko postane znamka. Taki znaki, zlasti besede, ki vključujejo osebna imena, črke, številke, figurativne elemente in kombinacije barv kakor tudi kombinacije takih znakov, se smejo registrirati kot znamke. Če znaki sami po sebi ne omogočajo razlikovanja določenih proizvodov ali storitev, lahko članice registracijo pogojujejo z razločljivostjo, pridobljeno z uporabo. Članice lahko kot pogoj za registracijo zahtevajo, da so znaki vizualno zaznavni.

2. Zgornji odstavek se ne razume tako, da je članicam onemogočena zavrnitev registracije znamke iz drugih razlogov pod pogojem, da ti ne odstopajo od določb Pariške konvencije (1967).

3. Članice lahko registracijo pogojujejo z uporabo. Vendar pa dejanska uporaba znamke ne sme biti pogoj za vložitev prijave za registracijo. Prijava ne sme biti zavrtna samo zato, ker ni prišlo do predvidene uporabe pred iztekom treh let od datuma vložitve prijave.

4. Narava proizvodov oziroma storitev, za katere naj bi veljala znamka, ne sme biti ovira za registracijo znamke.

5. Članice vsako znamko objavijo bodisi pred registracijo ali takoj po njej in omogočajo primerno priložnost za vložitev zahteve za preklic registracije. Prav tako lahko članice dajo priložnost za ugovor proti registraciji znamke.

Člen 16

Dane pravice

1. Lastnik registrirane znamke ima izključno pravico preprečiti tretjim osebam, ki nimajo njegove privolitve, da v trgovini uporabljajo enake ali podobne znake za proizvode ali storitve, ki so enaki ali podobni tistim, za katere je bila znamka registrirana, če bi taka uporaba utegnila povzročiti zmedo. Domneva se, da uporaba enakega znaka za enake proizvode ali storitve povzroča zmedo. Zgoraj opisane pravice ne smejo posegati v nobene prej obstoječe pravice in tudi ne smejo vplivati na možnost članic, da dajo pravice na razpolago na podlagi uporabe.

2. Člen 6bis Pariške konvencije (1967) se uporablja, *mutatis mutandis*, za storitve. Pri ugotavljanju, ali je znamka nedvomno znana, članice upoštevajo poznavanje znamke pri določenem delu javnosti, vključno s poznavanjem v določeni članici, ki je posledica predstavljanja znamke.

3. Člen 6bis Pariške konvencije (1967) se uporablja, *mutatis mutandis*, za proizvode ali storitve, ki niso podobni tistim, za katere je znamka registrirana, če uporaba te znamke za te proizvode ali storitve kaže na povezanost med temi proizvodi ali

storitvami in lastnikom registrirane znamke, in če utegnejo biti interesi lastnika registrirane znamke s tako uporabo oškodovani.

Člen 17

Izjeme

Članice lahko določijo omejene izjeme za pravice, dane z znamko, kot so npr. poštena uporaba opisnih izrazov, pod pogojem, da te izjeme upoštevajo legitimne interese lastnika znamke in tretjih oseb.

Člen 18

Trajanje varstva

Prva registracija znamke in vsako njeno obnavljanje velja za čas, ki ni krajši od sedem let. Registracijo znamke je možno neskončno obnavljati.

Člen 19

Zahteva glede uporabe

1. Če se za ohranjanje registracije zahteva uporaba, je možno registracijo razveljaviti šele po neprekinjenem obdobju neuporabe najmanj treh let, razen če lastnik znamke navede utemeljene razloge, ki kažejo na ovire za tako uporabo. Okoliščine, ki se pojavijo neodvisno od volje lastnika znamke in so ovira za uporabo znamke, kot so npr. uvozne omejitve ali druge vladne zahteve za proizvode ali storitve, ki jih varuje znamka, se priznajo kot utemeljeni razlogi za neuporabo.

2. Če pod nadzorom lastnika znamke le-to uporablja druga oseba, se taka uporaba prizna kot uporaba znamke za namene ohranjanja registracije.

Člen 20

Druge zahteve

Uporabe znamke v trgovini ne smejo neutemeljeno ovirati posebne zahteve, kot so uporaba v povezavi z drugo znamko, uporaba v posebni obliki ali uporaba na način, ki škoduje njeni lastnosti razločevanja med proizvodi ali storitvami enega podjetja in proizvodi ali storitvami drugih podjetij. To ne izključuje zahteve po uporabi znamke za prepoznavo podjetja, ki proizvaja proizvode ali storitve, kakor tudi znamke, vendar ne v povezavi s prejšnjo, ki razločuje določene posebne proizvode ali storitve tega podjetja.

Člen 21

Dajanje licenc in prenos

Članice lahko določijo pogoje za dajanje licenc in za prenos znamk, s tem da se razume, da obvezno dajanje licenc za znamke ni dovoljeno in da ima lastnik registrirane znamke pravico do prenosa svoje znamke z ali brez prenosa poslovanja, ki mu znamka pripada.

Poglavje 3

Geografske označbe

Člen 22

Varstvo geografskih označb

1. V tem sporazumu so geografske označbe oznake, ki označujejo, da blago izvira z ozemlja članice ali iz regije ali lokacije na tem ozemlju, če se dana kakovost, sloves ali kaka druga značilnost tega blaga bistveno pripisuje njegovemu geografskemu poreklu.

2. V zvezi z geografskimi označbami članice zainteresiranim strankam zagotovijo zakonita sredstva za preprečitev:

(a) uporabe vsakega takega sredstva pri imenovanju ali predstavitvi blaga, ki bi označevalo ali nakazovalo, da določeno blago izvira iz geografskega območja, ki ni resnični kraj porekla, na način, ki bi zavajal javnost glede geografskega porekla blaga;

(b) vsake uporabe, ki je dejanje nelojalne konkurence v smislu člena 10bis Pariške konvencije (1967).

3. Članica po uradni dolžnosti, če njena zakonodaja to dovoljuje, ali na zahtevo zainteresirane stranke, zavrne ali razveljavi registracijo znamke, ki vsebuje ali je sestavljena iz geografske označbe za blago, ki ne izvira z označenega ozemlja, če je uporaba take označbe na znamki za tako blago v tej članici taka, da zavaja javnost glede resničnega kraja porekla.

4. Varstvo na podlagi odstavkov 1, 2 in 3 se uporablja za geografsko označbo, ki je sicer resnična, kar zadeva ozemlje, regijo ali lokacijo, iz katere izvira blago, vendar pa javnosti napačno predstavlja, da blago izvira z drugega ozemlja.

Člen 23

Dodatno varstvo za geografske označbe vin in žganih pijač

1. Vsaka članica zainteresiranim strankam zagotovi zakonita sredstva za preprečevanje uporabe geografske označbe, ki označuje vina, za vina, ki ne izvirajo iz kraja, ki ga označuje določena geografska označba, ali ki označuje žgane pijače za žgane pijače, ki ne izvirajo iz kraja, ki ga označuje določena geografska označba, tudi če je označen resnični izvor blaga ali je uporabljena geografska označba v prevodu ali ga spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“ ali podobno ⁽¹⁾.

2. Registracija znamke vin, ki vsebuje ali se sestoji iz geografske označbe, ki označuje vina ali žgane pijače, ki vsebuje ali se sestoji iz geografske označbe, ki označuje žgane pijače, se zavrne ali razveljavi po uradni dolžnosti, če to dovoljuje zakonodaja članice, ali na zahtevo zainteresirane stranke, v zvezi s takimi vini ali žganimi pijačami, ki nimajo tega porekla.

3. Če so geografske označbe za vina homonimne, se varstvo zagotovi vsaki označbi v skladu z določbami odstavka 4 člena 22. Vsaka članica določi praktične pogoje za razlikovanje med homonimnimi označbami ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju nepristranskega obravnavanja določenih proizvajalcev in preprečevanja zavajanja potrošnikov.

4. Da bi omogočili varstvo geografskih označb za vina, bodo v Svetu za TRIPS potekala pogajanja v zvezi z ustanovitvijo multilateralnega sistema notifikacije in registracije geografskih označb za vina, ki imajo pravico do varstva v članicah, ki sodelujejo v sistemu.

Člen 24

Mednarodna pogajanja; izjeme

1. Članice se sporazumejo, da začnejo pogajanja za povečanje varstva posameznih geografskih označb po členu 23. Določb odstavkov od 4 do 8 spodaj ne sme uporabljati članica za to, da zavrne pogajanja ali sklepanje dvostranskih ali multilateralnih sporazumov. V kontekstu takih pogajanj so članice pripravljene

⁽¹⁾ Ne glede na prvi stavek člena 42 lahko članice glede teh obveznosti v zamenjavo določijo izvajanje z upravnimi sredstvi.

obravnavati nadaljnjo uporabo teh določb za posamezne geografske označbe, katerih uporaba je bila predmet teh pogajanj.

2. Svet za TRIPS prouči izvajanje določb tega poglavja; prva taka proučitev se opravi v dveh letih od začetka veljavnosti Sporazuma o WTO. Na vsako zadevo, ki vpliva na izpolnjevanje obveznosti po teh določbah, je treba Svet opozoriti, in ta se mora na zahtevo ene članice posvetovati s katero koli članico ali članicami o zadevi, za katero ni bilo mogoče najti zadovoljive rešitve z dvostranskimi ali večstranskimi posvetovanji med določenimi članicami. Svet ukrepa v skladu z dogovorom tako, da omogoči delovanje in pospeši cilje tega poglavja.

3. Članica pri izvajanju tega poglavja ne sme zmanjšati varstva geografskih označb, ki so obstajala v tej članici neposredno pred začetkom veljavnosti Sporazuma o WTO.

4. Nič v tem poglavju ne zavezuje članice, da prepreči nadaljnjo in podobno uporabo določene geografske označbe druge članice za označevanje vin ali žganih pijač v zvezi z blagom ali storitvami katerega koli od njenih državljanov ali prebivalcev, ki je neprekinjeno uporabljal to geografsko označbo za isto ali sorodno blago ali storitev na ozemlju te članice ali (a) najmanj deset let pred 15. aprilom 1994 ali (b) v dobri veri pred tem datumom.

5. Če je bila znamka prijavljena ali registrirana v dobri veri ali če so bile pravice do znamke pridobljene z uporabo v dobri veri, ali

(a) pred datumom uporabe teh določb v tej članici, kot je določeno v delu VI; ali

(b) preden je geografska označba zavarovana v državi porekla,

ne smejo ukrepi, sprejeti za izvajanje tega poglavja, vplivati na možnosti za registracijo ali veljavnost znamke ali pravice do uporabe znamke na podlagi dejstva, da je znamka enaka ali podobna geografski označbi.

6. Nič v tem poglavju ne zavezuje članice, da uporablja svoje določbe v zvezi z geografsko označbo katere koli druge članice, ki se nanašajo na blago ali storitve, katerih ustrezna označba je enaka običajnemu izražanju v skupnem jeziku kot skupno ime za tako blago ali storitve na ozemlju te članice. Nič v tem poglavju ne zavezuje članice, da zahteva uporabo svojih določb v zvezi z geografsko označbo katere koli druge članice, ki se nanaša na

proizvode iz vinske trte, katerih ime je enako kot običajno ime za sorto grozdja, ki je obstajalo na ozemlju te članice na dan začetka veljavnosti Sporazuma o WTO.

7. Članica lahko določi, da mora biti vsaka zahteva po tem poglavju v zvezi z uporabo ali registracijo znamke vložena v petih letih, potem ko je postala nepravilna uporaba zaščitene označbe splošno znana v tej članici, ali po datumu registracije znamke v tej članici, pod pogojem, da je bila ta znamka do tega datuma objavljena, če je tak datum zgodnejši od datuma, ko je postala nepravilna uporaba splošno znana v tej članici, pod pogojem, da se ta geografska označba ne uporablja ali ni registrirana v slabi veri.

8. Določbe tega poglavja nikakor ne posegajo v pravice katere koli osebe, da v trgovini uporablja svoje ime ali ime svojega predhodnika v poslu, razen če je tako ime uporabljeno tako, da zavaja javnost.

9. Po tem sporazumu ni obveznosti za varstvo geografskih označb, ki niso ali prenehajo biti varovane v državi porekla ali ki so se v tej državi prenehale uporabljati.

Poglavje 4

Industrijski vzorci in modeli

Člen 25

Pogoji za varstvo

1. Članice zagotavljajo varstvo neodvisno ustvarjenih industrijskih vzorcev in modelov, ki so novi ali izvirni. Članice lahko določijo, da vzorci in modeli niso novi ali izvirni, če se bistveno ne razlikujejo od znanih vzorcev in modelov ali kombinacij znanih vzorcev in modelov. Članice lahko določijo, da se tako varstvo ne prenese na vzorce in modele, ki jih v bistvu narekujejo tehnični ali funkcionalni nagibi.

2. Vsaka članica zagotovi, da pogoji za zagotovitev varstva tekstilnih vzorcev, še zlasti glede na morebitne stroške, preizkus ali objavo, nerazumno ne poslabšajo možnosti za zahtevo in pridobitev takega varstva. Članice svobodno izpolnjujejo to obveznost v obliki zakona o industrijskem oblikovanju ali zakona o avtorskih pravicah.

Člen 26

Varstvo

1. Lastnik varovanega industrijskega vzorca ali modela ima pravico preprečiti tretjim strankam, ki nimajo njegove privolitve, da izdelujejo, prodajajo ali uvažajo predmete, ki nosijo ali vsebujejo vzorec ali model, ki je kopija ali v veliki meri kopija varovanega vzorca ali modela, če so taka dejanja storjena v trgovinske namene.

2. Članice lahko določijo omejene izjeme pri varstvu industrijskih vzorcev in modelov pod pogojem, da take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajnim izkoriščanjem varovanih industrijskih vzorcev in modelov in da nerazumno ne posegajo v legitimne interese lastnika varovanega industrijskega vzorca ali modela ob upoštevanju legitimnih interesov tretjih strank.

3. Varstvo traja najmanj deset let.

Poglavje 5

Patenti

Člen 27

Predmet, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev patenta

1. Pod pogoji določb odstavkov 2 in 3 so patenti mogoči za katere koli izume, ali proizvode ali postopke, na vseh področjih tehnologije pod pogojem, da so novi, da so na ravni izumiteljstva in jih je možno uporabiti v industriji ⁽¹⁾. Pod pogojem iz odstavka 4 člena 65, odstavka 8 člena 70 in odstavka 3 tega člena morajo biti patenti in njihove pravice dane v uporabo brez diskriminacije glede na kraj izuma, področje tehnologije ali glede na to ali so proizvodi uvoženi ali lokalno proizvedeni.

2. Članice lahko iz patentiranja izključijo izume, za katere je preprečitev trgovinskega izkoriščanja na njihovem ozemlju potrebna zaradi varovanja javnega reda ali morale vključno z zaščito življenja ljudi, živali ali rastlin ali zdravja ali da se izogne resno ogrožanje okolja pod pogojem, da taka izključitev ni samo zaradi tega, ker tako izkoriščanje prepoveduje njihov zakon.

⁽¹⁾ Za namene tega člena lahko katera koli članica izraza „raven izumiteljstva“ in „možnost uporabe v industriji“ šteje kot sinonima izrazoma „neočiten“ in „uporaben“.

3. Članice lahko iz patentiranja izključijo tudi:

- (a) diagnostične, terapevtske in kirurške metode za zdravljenje ljudi ali živali;
- (b) rastline in živali, ki niso mikroorganizmi, in pretežno biološke procese za proizvodnjo rastlin ali živali, ki niso nebiološki in mikrobiološki procesi. Vendar pa morajo članice zagotoviti varstvo rastlinskih vrst ali s patenti ali s *sui generis* sistemom ali s kakršno koli kombinacijo obeh. Določbe tega pododstavka se proučijo štiri leta po začetku veljavnosti Sporazuma o WTO.

Člen 28

Dane pravice

1. S patentom se lastniku dajejo te izključne pravice:

- (a) če je predmet patenta proizvod, preprečitev tretjim strankam, ki nimajo njegove privolitve, da izdelujejo, uporabljajo, dajejo v prodajo, prodajajo ali v te namene uvažajo ⁽²⁾ ta proizvod;
- (b) če je predmet patenta postopek, preprečitev tretjim strankam, ki nimajo njegove privolitve, da postopek uporabljajo in da uporabljajo, dajejo v prodajo, prodajajo ali v te namene uvažajo vsaj proizvod, ki je pridobljen neposredno s tem postopkom.

2. Prav tako imajo lastniki patentov pravico prenesti ali z dedovanjem prenesti patent in sklepati licenčne pogodbe.

Člen 29

Pogoji za prijavitelje patentov

1. Članice zahtevajo, da prijavitelj patenta izum predstavi dovolj jasno in popolnoma, da ga lahko izvede oseba, ki je usposobljena na določenem področju, in lahko od prijavitelja zahteva, da pokaže najboljši način izvedbe izuma, ki ga pozna izumitelj, na datum prijave, ali če se zahteva prednostna pravica, na datum prve prijave.

2. Članice lahko od prijavitelja patenta zahtevajo, da zagotovi informacije v zvezi z ustreznimi prijaviteljevimi tujimi prijavami in podeljenimi patenti.

⁽²⁾ Ta kakor tudi vse preostale pravice, ki so dane po tem sporazumu v zvezi z uporabo, prodajo, uvozom ali drugačno distribucijo blaga, so predmet določb 6. člena.

Člen 30

Izjeme pri danih pravicah

Članice lahko določijo omejene izjeme pri izključnih pravicah, ki jih vsebuje patent, če take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajnim izkoriščanjem patenta in nerazumno ne ogrožajo legitimnih interesov lastnika patenta ob upoštevanju legitimnih interesov tretjih strank.

Člen 31

Drugačna uporaba brez dovoljenja imetnika pravice

Če zakon članice dovoljuje drugačno uporabo ⁽¹⁾ predmeta patenta brez dovoljenja imetnika pravice, vključno če jih uporabljajo vlade ali tretje stranke, ki jih vlade pooblastijo, je treba spoštovati te določbe:

- (a) dovoljenje za tako uporabo se obravnava glede na posamezne pogoje;
- (b) taka uporaba se lahko dovoli le, če si je predlagani uporabnik pred uporabo prizadeval pridobiti dovoljenje od imetnika pravic pod razumnimi trgovinskimi določili in pogoji in če ta prizadevanja v razumnem obdobju niso bila uspešna. To zahtevo lahko članica oprosti ob izrednih razmerah v državi ali drugih okoliščinah skrajne sile ali ob javni netrgovinski uporabi. Ob izrednih razmerah v državi ali ob drugih okoliščinah skrajne sile pa mora biti imetnik pravice vseeno obveščen takoj, ko je to možno. Ob javni netrgovinski uporabi, če država ali pogodbeni stranka brez patentne poizvedbe ve ali ima dokazljivo podlago za to, da ve, da je ali bo veljavni patent uporabila vlada ali bo uporabljen v njenem imenu, je treba imetnika pravice nemudoma obvestiti;
- (c) obseg in trajanje take uporabe sta omejena glede na namen, za katerega sta bila dovoljena, in mora v primeru tehnologije polprevodnikov veljati samo za javno netrgovinsko uporabo ali kot ukrep proti praksi, ki je bila v sodnem ali upravnem postopku ugotovljena kot protikonkurenčna;
- (d) taka uporaba je neizključna;
- (e) taka uporaba je neprenosljiva, razen za tisti del podjetja, ki uživa uporabo;

(f) vsaka taka uporaba mora biti dovoljena pretežno za oskrbovanje domačega trga članice, ki je dovolila tako uporabo;

(g) dovoljenje za tako uporabo mora ob upoštevanju legitimnih interesov tako pooblaščenih oseb prenehati, če in ko prenehajo obstajati okoliščine, ki so pripeljale do nje, in če ni verjetno, da bi se ponovile. Pristojna oblast ima na podlagi utemeljene zahteve pravico proučiti nadaljnji obstoj teh okoliščin;

(h) imetniku pravice se plača primerna odškodnina glede na okoliščine vsakega posameznega primera ob upoštevanju ekonomske vrednosti dovoljenja;

(i) zakonsko veljavnost vsake odločitve v zvezi z dovoljevanjem take uporabe preveri sodna oblast ali druga ločena višja oblast v tej članici;

(j) katera koli odločitev o odškodnini, ki se zagotovi glede take uporabe, je predmet sodne proučitve ali druge neodvisne proučitve po ločeni višji oblasti v tej članici;

(k) članice niso zavezane uporabljati pogojev, določenih v pododstavkih (b) in (f) če je taka uporaba dovoljena kot ukrep proti praksi, ki je bila v sodnem ali upravnem postopku ugotovljena kot protikonkurenčna. Potreba po odpravi protikonkurenčne prakse se lahko upošteva pri določanju višine odškodnine v takih primerih. Pristojne oblasti imajo pravico zavrniti ukinitve dovoljenja, če obstaja možnost, da se okoliščine, ki so privedle do takega dovoljenja, ponovijo;

(l) če je taka uporaba dovoljena za izkoriščanje nekega patenta („drugi patent“), ki ne more biti izkoriščen, ne da bi pri tem posegal v neki drug patent („prvi patent“), se uporabljajo ti dodatni pogoji:

(i) izum, ki je predmet drugega patenta, vsebuje tehnični napredek znatnega gospodarskega pomena glede na izum, ki je predmet prvega patenta;

(ii) imetnik prvega patenta je pod razumnimi pogoji upravičen do obratne licence za uporabo izuma, ki je predmet drugega patenta; in

⁽¹⁾ „Drugačna uporaba“ je uporaba, ki ni tista, ki jo dovoljuje 30. člen.

- (iii) dovoljena uporaba v zvezi s prvim patentom ni prenosljiva brez sočasnega prenosa drugega patenta.

Poglavje 6

Topografije integriranih vezij

Člen 32

Preklic/odvzem patenta

Obstajati mora možnost sodne proučitve kakršne koli odločitve o preklicu ali odvzemu patenta.

Člen 33

Trajanje varstva

Trajanje varstva ne sme poteči pred iztekom dvajsetih let od datuma vložitve prijave ⁽¹⁾.

Člen 34

Patenti za postopke: dokazno breme

1. Za namene civilnega postopka glede kršitev pravic lastnika, navedenih v odstavku 1(b) člena 28, če je predmet patenta postopek za pridobivanje nekega proizvoda, imajo sodne oblasti pravico odrediti tožencu, da dokaže, da je postopek za pridobivanje enakega proizvoda drugačen od patentiranega postopka. Zato članice zagotovijo, da se vsak enak proizvod, ki je proizveden brez privolitve lastnika patenta, kadar ni dokaza o nasprotjem, obravnava, kot da je pridobljen s patentiranim postopkom, v vsaj eni od teh okoliščin:

- (a) če je proizvod, pridobljen s patentiranim postopkom, nov;
- (b) če obstaja pretežna verjetnost, da je bil enak proizvod proizveden s postopkom, lastnik patenta pa ni mogel z razumnimi prizadevanji ugotoviti, kateri postopek je bil dejansko uporabljen.

2. Vsaka članica lahko svobodno določi, da domnevni kršitelj nosi dokazno breme, ki je določeno v odstavku 1 le, če je izpolnjen pogoj iz pododstavka (a) ali če je izpolnjen pogoj iz pododstavka (b).

3. Pri navajanju nasprotnega dokaza se upoštevajo legitimni interesi tožencev v zvezi z varovanjem njihovih proizvodnih in poslovnih skrivnosti.

⁽¹⁾ Razume se, da tiste članice, ki nimajo izvirnega sistema dajanja patenta, lahko določijo, da se obdobje zaščite šteje od datuma vložitve prijave v izvirni sistem dajanja patenta.

Člen 35

Razmerje s pogodbo IPIC

Članice se sporazumejo, da zagotavljajo varstvo topografij integriranih vezij (v nadaljevanju besedila integrirana vezja) v skladu s členi od 2 do 7 (razen odstavka 3 člena 6), členom 12 in odstavkom 3 člena 16 Pogodbe o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij ter da dodatno izpolnjujejo te določbe.

Člen 36

Obseg varstva

V skladu z določbami odstavka 1 člena 37 članice obravnavajo kot nezakonita ta dejanja, če so storjena brez dovoljenja imetnika pravice ⁽²⁾: uvažanje, prodajanje ali drugačno distribuiranje v trgovinske namene varovane topografije, integriranega vezja, v katerem je vgrajena varovana topografija, ali predmeta, v katerem je vgrajeno tako integrirano vezje, samo če še naprej vsebuje nezakonito reproducirano topografijo.

Člen 37

Dejanja, za katera se ne zahteva dovoljenje imetnika pravice

1. Ne glede na člen 36 nobena članica ne šteje kot nezakonito nobeno dejanje, ki je določeno v tistem členu v zvezi z integriranim vezjem, v katerem je vgrajena nezakonito reproducirana topografija, ali predmetom, v katerem je vgrajeno tako integrirano vezje, če oseba, ki je storila ali naročila taka dejanja, ni vedela in ni imela razumne podlage, da bi vedela, ko je pridobila integrirano vezje ali predmet, v katerem je bilo vgrajeno tako integrirano vezje, da je v njem vgrajena nezakonito reproducirana topografija. Članice določijo, da lahko taka oseba potem, ko je bila ustrezno opozorjena, da je bila topografija nezakonito reproducirana, stori katero od dejanj v zvezi z obstoječo zalogo ali zalogo, ki je bila predhodno naročena, vendar mora plačati imetniku pravice znesek, ki je enakovreden razumni licenčnini, ki

⁽²⁾ Izraz „imetnik pravice“ se v tem poglavju razume enako kot izraz „imetnik pravice“ v pogodbi IPIC.

bi jo bilo treba plačati za svobodno dogovorjeno licenco za tako topografijo.

2. Pogoji, določeni v pododstavkih od (a) do (k) člena 31, se *mutatis mutandis* uporabljajo ob kateremkoli neprostovoljnem dajanju licence za topografijo ali uporabo le-te po vladi ali za vlado brez dovoljenja imetnika pravice.

Člen 38

Trajanje varstva

1. V članicah, ki zahtevajo registracijo kot pogoj za varstvo, trajanje varstva topografij ne sme poteči pred potekom desetih let od datuma vložitve prijave za registracijo ali od prvega trgovskega izkoriščanja, ne glede na to, kje na svetu se je to zgodilo.

2. V članicah, ki kot pogoj za varstvo ne zahtevajo registracije, mora varstvo topografij trajati najmanj deset let od datuma prvega trgovskega izkoriščanja, ne glede na to, kje na svetu se je to zgodilo.

3. Ne glede na odstavka 1 in 2 lahko članica določi, da varstvo preneha petnajst let po nastanku topografije.

Poglavje 7

Varstvo neobjavljenih informacij

Člen 39

1. Pri zagotavljanju učinkovitega varstva proti nelojalni konkurenci, kot jo določa člen 10bis Pariške konvencije (1967), so članice dolžne varovati neobjavljene informacije v skladu z odstavkom 2 in podatke, predložene vladam in vladnim agencijam v skladu z odstavkom 3.

2. Fizične in pravne osebe morajo imeti možnost preprečiti, da se informacija, ki je zakonito pod njihovim nadzorom, brez njihovega privoljenja ne objavi ali da jo drugi pridobijo ali uporabijo brez njihovega privoljenja v nasprotju s pošteno trgovinsko prakso⁽¹⁾, samo če:

⁽¹⁾ V tej določbi pomeni „v nasprotju s pošteno trgovinsko prakso“ vsaj prakso, kot je kršitev pogodbe, kršitev zaupanja in napeljevanje na kršitev, in vključuje pridobitev neobjavljene informacije po tretjih strankah, ki so vedele, ali zaradi velike malomarnosti niso vedele, da gre pri pridobivanju informacij za tako prakso.

(a) je ta informacija skrivnost v tem smislu, da ni njena celota ali natančna konfiguracija in sestava njenih komponent splošno znana ali lahko dosegljiva osebam v krogih, ki se običajno ukvarjajo s to vrsto informacij;

(b) ima ta informacija trgovinsko vrednost, zato je skrivnost; in

(c) je oseba, ki ima zakoniti nadzor nad to informacijo, v teh okoliščinah razumno ukrepala, da ohrani informacijo kot skrivnost.

3. Če članice kot pogoj za dovoljenje trženja farmacevtskih ali kmetijskih kemičnih proizvodov, ki uporabljajo nove kemične sestavine, zahtevajo predložitev neobjavljenih podatkov o preizkusih ali drugih podatkov, za izdajanje katerih je bil potreben precejšen trud, take podatke zavarujejo pred nepošteno trgovinsko uporabo. Poleg tega članice zaščitijo take podatke pred objavo, razen če je treba varovati javnost, ali če ne ukrepa, da se zagotovi varnost podatkov pred nepošteno trgovinsko uporabo.

Poglavje 8

Nadzor nad protikonkurenčno prakso pri pogodbenih licencah

Člen 40

1. Članice se sporazumejo, da lahko določena praksa pri dajanju licenc ali pogoji v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, ki omejujejo konkurenco, lahko na trgovino negativno učinkujejo in lahko omejujejo prenos in širjenje tehnologije.

2. Nič v tem sporazumu članicam ne preprečuje, da v svoji zakonodaji določijo prakso ali pogoje dajanja licenc, ki v določenih primerih pomeni zlorabo pravic intelektualne lastnine, in imajo negativen učinek na konkurenco na ustreznem trgu. Kot je določeno zgoraj, lahko članica v skladu z drugimi določbami tega sporazuma sprejme ustrezne ukrepe za preprečitev ali nadzor take prakse, ki vključuje npr. izključne povratne pogoje, pogoje za preprečitev zanikanja veljavnosti in prisilno dajanje licenc za pakiranje na podlagi ustreznih zakonov in predpisov te članice.

3. Vsaka članica se na zahtevo posvetuje s katero koli drugo članico, ki ima razlog za mnenje, da lastnik pravice intelektualne lastnine, ki je državljan ali ima prebivališče v članici, na katero je bila naslovljena zahteva za posvetovanje, izvaja prakso, ki krši

zakone in predpise članice, ki zahteva posvetovanje, v zvezi s tem poglavjem in želi zagotoviti izvajanje te zakonodaje brez poseganja v katero koli zakonito dejanje in s polno svobodo dokončne odločitve ene ali druge članice. Članica, na katero se je obrnila druga članica, posvetovanju z zahtevajočo članico posveti polno in naklonjeno pozornost in ji ponudi ustrezne možnosti za to ter sodeluje z njo tako, da ji zagotovi javno dostopne, nezaupne informacije, ki se nanašajo na obravnavano zadevo, ter druge informacije, ki so članici na razpolago v skladu z domačo zakonodajo in s sklenitvijo zadovoljivih medsebojnih sporazumov v zvezi z varovanjem zaupnosti po zahtevajoči članici.

4. Članici, katere državljani ali osebe, ki imajo prebivališče v njej, so v drugi članici v postopku zaradi domnevne kršitve njenih zakonov in predpisov v zvezi s predmetom tega poglavja, se na dano zahtevo omogoči posvetovanje z drugo članico pod istimi pogoji kot v odstavku 3.

4. Stranke v postopku imajo možnost za sodno proučitev končnih upravnih odločitev in pod pogoji določb o sodni pristojnosti v zakonodaji članice, ki se nanašajo na pomembnost primera, vsaj pravnih vidikov prvih sodnih odločitev o teži primera. V kazenskih zadevah pa ni obveznosti proučitve oprostilnih sodb.

5. Razume se, da ta del ne pomeni nikakršne obveznosti za vzpostavitev sodnega sistema za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, ki je drugačno od splošno veljavnega pravnega sistema. Nič v tem delu ne ustvarja nikakršne obveznosti glede razdelitve resursov v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine in uveljavljanjem zakonodaje na splošno.

Poglavje 2

DEL III

UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

Civilni in upravni postopki ter sredstva

Člen 42

Pravični in enaki postopki

Poglavje 1

Splošne obveznosti

Člen 41

1. Članice zagotovijo, da so postopki uveljavljanja pravic, določeni v tem delu, v njihovih zakonih taki, da omogočajo učinkovito ukrepanje proti kateremu koli dejanju poseganja v pravice intelektualne lastnine, ki jih vsebuje ta sporazum, vključno s hitrimi sredstvi za preprečevanje poseganja in sredstvi, ki preprečujejo nadaljnja poseganja. Ti postopki se uporabljajo tako, da se izogiba nastajanju ovir pri legitimni trgovini in da se zagotovi varstvo pred zlorabami teh postopkov.

2. Postopki v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine morajo biti pravični. Ne smejo biti po nepotrebnem zapleteni ali dragi ali postavljati nerazumne časovne omejitve ali povzročati neupravičene zamude.

3. Odločitve o teži primera so po možnosti pisne in obrazložene. Brez nepotrebne zamude so na razpolago vsaj strankam v postopku. Odločitve o teži primera temeljijo samo na dokazih, v zvezi s katerimi je bilo strankam omogočeno zaslišanje.

Članice omogočajo imetnikom pravic ⁽¹⁾ v zvezi z uveljavljanjem vsake pravice intelektualne lastnine po tem sporazumu civilne sodne postopke. Toženi imajo pravico do pravočasnega in dovolj natančnega pisnega obvestila, vključno s pravno podlago zahtevkov. Stranke imajo možnost, da jih zastopajo neodvisni pravni zastopniki in postopki ne smejo biti prezahtevni glede obvezne osebne prisotnosti. Vse stranke v takih postopkih imajo pravico do utemeljitve svojih zahtevkov in predložitve ustreznih dokazov. V postopku morajo biti zagotovljena sredstva opredelitve in varstva zaupnih podatkov, razen če je to v nasprotju z javnimi ustavnimi določbami.

Člen 43

Dokazi

1. Sodne oblasti imajo pristojnost zahtevati, če je neka stranka predložila razumno dosegljive dokaze, ki zadoščajo za utemeljitev

⁽¹⁾ V tem delu izraz „imetnik pravice“ vključuje zveze in združenja, ki lahko zakonito zahtevajo take pravice.

njenih zahtevkov, in razčleni dokaze, ki so pomembni za tako utemeljitev in so pod nadzorom nasprotne stranke, da nasprotna stranka te dokaze predloži, kar je v posameznih primerih odvisno tudi od pogojev, ki zagotavljajo varstvo zaupnih podatkov.

2. Če neka stranka v postopku prostovoljno in brez pravega razloga zavrne dostop do potrebnih podatkov ali jih kako drugače ne priskrbi v razumnem obdobju, ali če resno ovira postopek v zvezi z uveljavitvijo pravic, lahko članica da sodnim oblastem pooblastilo, da pripravijo predhodne in končne, pozitivne ali negativne ugotovitve na podlagi informacij, ki so jim na voljo, vključno s pritožbo ali navedbo, ki jo da stranka, ki ji je bil onemogočen dostop do informacij, pod pogojem, da je strankam omogočeno zaslišanje v zvezi z danimi navedbami ali dokazi.

Člen 44

Začasne odredbe

1. Sodne oblasti imajo pravico odrediti stranki, naj preneha s kršitvijo, med drugim tudi preprečiti vstop uvoženega blaga, ki krši pravice intelektualne lastnine, v trgovinske tokove pod njihovo jurisdikcijo takoj po carinjenju takega blaga. Članicam ni treba dati take pravice v zvezi s predmetom varstva, ki ga je pridobila ali naročila določena oseba, preden je zvedela ali imela utemeljene razloge, da ve, da bo trgovina s takim predmetom povzročila kršitev pravic intelektualne lastnine.

2. Ne glede na druge določbe tega dela in pod pogojem, da so izpolnjene določbe dela II, ki se posebej nanašajo na uporabo vlad ali tretjih oseb, ki jih pooblasti vlada, a brez dovoljenja imetnika pravice, lahko članice omejijo sicer razpoložljiva sredstva proti taki uporabi na plačilo nadomestila v skladu s pododstavkom (h) člena 31. V drugih primerih se uporabljajo sredstva, določena v tem delu, ali če sredstva niso v skladu z zakonodajo članice, morajo biti na voljo javne sodbe in ustrezno nadomestilo.

Člen 45

Odškodnine

1. Sodne oblasti imajo pravico zahtevati od kršilca, naj plača imetniku pravice ustrezno odškodnino za nadomestilo zaradi škode, ki jo je imetnik pravice utrpel, ker je kršilec imetnikovo pravico intelektualne lastnine namenoma kršil ali pa je utemeljeno, da bi moral vedeti, da s svojimi dejanji krši to pravico.

2. Prav tako imajo sodne oblasti pravico odrediti, da kršilec imetniku pravice plača stroške, ki lahko vključujejo ustrezne odvetniške stroške. V ustreznih primerih lahko članice pooblastijo sodne oblasti, da zahtevajo povračilo dobička in/ali plačilo pavšalne odškodnine, tudi če kršilec ni namenoma kršil pravice ali pa je utemeljeno, da ni mogel vedeti, da s svojimi dejanji krši to pravico.

Člen 46

Druga sredstva

Z namenom, da se ustvari učinkovito preprečevanje kršitev, imajo sodne oblasti pravico odrediti, da se blago, za katero so ugotovile, da krši pravice, brez kakršnega koli nadomestila umakne iz tokov trgovine tako, da se pri tem izogne povzročitvi škode imetniku pravice ali da se uniči, razen če bi to bilo v nasprotju z veljavnimi ustavnimi določbami. Prav tako lahko sodne oblasti potrdijo, da se materiala ali orodja, ki se pretežno uporabljata pri izdelavi spornega blaga, brez kakršnega koli nadomestila znebijo iz trgovinskih tokov tako, da se zmanjša tveganje nadaljnjih kršitev. Pri takih zahtevah je treba upoštevati razmerje med resnostjo kršitve in odrejenimi sredstvi kakor tudi interese tretjih oseb. Pri blagu s ponarejeno znamko ne zadostuje samo odstranitev nezakonito pritrjene znamke, razen v izjemnih primerih, da bi dovolili vstop takega blaga v trgovinske tokove.

Člen 47

Pravica do obvestila

Članice lahko določijo, razen če je to v nesorazmerju s težo kršitve, da imajo sodne oblasti pravico odrediti, da kršilec imetnika pravice obvesti o istovetnosti tretjih oseb, ki so vpletene v proizvodnjo in promet blaga ali storitev, ki je predmet kršitve, in o njihovih poslovnih zvezah.

Člen 48

Nadomestilo tožencu

1. Sodne oblasti imajo pravico odrediti, da stranka, ki je zahtevala ukrepanje in je pri tem zlorabila postopke uveljavitve pravic, da stranki, ki je krivično vpletena ali zadržana, izplača ustrezno odškodnino za škodo, ki jo je ta imela zaradi take zlorabe. Sodne

oblasti imajo tudi pravico odrediti, da prijavitelj plača toženčeve stroške, ki lahko vključujejo ustrezno plačilo odvetniku.

2. Pri izvajanju katerega koli zakona, ki se nanaša na varstvo ali uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, članice izvamejo oblasti in uradnike od odgovornosti za ustrezna sredstva, če jih za izvajanje takih zakonov sprejemajo v dobri veri.

Člen 49

Upravni postopki

V tisti meri, do katere je možno odrediti civilnopravno sredstvo kot rezultat upravnih postopkov, so taki postopki v skladu z načeli, ki so vsebinsko enaki načelom tega poglavja.

Poglavje 3

Začasni ukrepi

Člen 50

1. Sodne oblasti lahko odredijo takojšnje in učinkovite začasne ukrepe:

- (a) da bi preprečili nastanek kršitve kakršne koli pravice intelektualne lastnine, zlasti pa da bi preprečili blagu vstop v trgovinske tokove na njihovem jurisdikcijskem območju, vključno z uvoženim blagom takoj po carinjenju;
- (b) da bi ohranili pravno ustrezne dokaze v zvezi z domnevno kršitvijo.

2. Sodne oblasti imajo, če je potrebno, pravico sprejeti začasne ukrepe brez zaslišanja druge strani, zlasti če lahko morebitna zamuda povzroči nepopravljivo škodo imetniku pravice ali če obstaja nevarnost uničenja dokazov.

3. Sodne oblasti imajo pravico zahtevati od vlagatelja, da predloži vse razumno dosegljive dokaze, da bi se lahko z zadostno mero gotovosti prepričali o tem, da je vlagatelj dejansko imetnik pravice in da se krši njegovo pravico ali da je taka kršitev neizbežna, in zahtevati od vlagatelja, da položi varščino ali drugo primerno zavarovanje za zaščito toženca in preprečitev zlorabe.

4. Če so bili začasni ukrepi sprejeti brez zaslišanja druge strani, je treba stranke o tem obvestiti najkasneje takoj po izpolnitvi teh ukrepov. Na toženčevo zahtevo se lahko opravi proučitev in

zaslišanje, da bi v razumnem času po notifikaciji ukrepov lahko sprejeli odločitev, ali naj se ti ukrepi spremenijo, prekličejo ali potrdijo.

5. Od vlagatelja se lahko zahteva, da priskrbi tudi druge podatke, ki so potrebni, da lahko oblasti, ki bodo izpolnile začasne ukrepe, ugotovijo, za katero blago gre.

6. Brez poseganja v odstavke 4 se začasni ukrepi, sprejeti na podlagi odstavkov 1 in 2, na toženčevo zahtevo prekličejo ali drugače prenehajo učinkovati, če postopek, ki vodi do odločitve na podlagi okoliščin primera, ni bil sprožen v razumnem obdobju, ki ga določi sodna oblast, ki je odredila začasne ukrepe, če to dovoljuje domača zakonodaja ali če take odločitve ni, v največ dvajsetih delovnih dneh ali enaintridesetih koledarskih dneh, kar je dlje.

7. Če so začasni ukrepi preklicani ali če prenehajo veljati zaradi kakšnega koli vlagateljevega dejanja ali opustitve ali če se pozneje ugotovi, da ni bilo kršitve ali ogrožanja pravice intelektualne lastnine, imajo sodne oblasti na toženčevo zahtevo pravico zahtevati od vlagatelja, naj zagotovi tožencu ustrezno nadomestilo škode, če je ta povzročena s temi ukrepi.

8. Če se v upravnem postopku lahko odredijo kakšni začasni ukrepi, mora biti tak postopek v skladu z načeli, ki so vsebinsko enaka načelom tega poglavja.

Poglavje 4

Posebne zahteve v zvezi z ukrepi na meji ⁽¹⁾

Člen 51

Sprostitev blaga, ki jo začasno prekinajo carinski organi

V skladu s spodaj navedenimi določbami članice sprejmejo postopke ⁽²⁾, ki bodo imetniku pravice, ki utemeljeno sumi, da

⁽¹⁾ Če je članica odpravila pretežno ves nadzor v zvezi s prehodom blaga čez svojo mejo z drugo članico, ki je del carinske unije, se od nje ne zahteva, da uporablja določbe tega poglavja na tej meji.

⁽²⁾ Razume se, da ni obveznosti, da se uporabljajo taki postopki za uvoz blaga, ki je dano na trg v drugi državi po ali s privoljenjem imetnika pravice, ali za blago v tranzitu.

lahko pride do uvoza blaga s ponarejeno znamko ali piratskega avtorskega blaga ⁽¹⁾, omogočili, da vloži pisno zahtevo pri pristojnih upravnih ali sodnih organih za začasno prekinitev sprostitve takega blaga v prosto kroženje. Članice lahko omogočijo tako zahtevo tudi za druge vrste blaga, ki pomenijo še druge kršitve pravic intelektualne lastnine, pod pogojem, da upoštevajo določbe tega poglavja. Članice lahko pri carinskih organih poskrbijo tudi za ustrezne postopke v zvezi z začasno prekinitvijo sprostitve spornega blaga, ki je namenjeno izvozu z njihovega območja.

Člen 52

Uporaba

Od katerega koli imetnika pravice, ki sproži postopke po členu 51, pristojni organi zahtevajo predložitev ustreznih dokazov, da je po zakonih države uvoznice njegova pravica intelektualne lastnine kršena *prima facie*, in dovolj natančen opis blaga, da bo za carinske organe hitro razpoznavno. Pristojni organi vlagatelja v primernem obdobju obvestijo, ali so vlogo sprejeli, in o obdobju, ki so ga določili za ukrepanje carinskih organov.

Člen 53

Varščina ali enakovredno zavarovanje

1. Pristojni organi morajo imeti tako pristojnost, da zahtevajo od vlagatelja, da priskrbi varščino ali enakovredno zavarovanje, ki dovolj ščiti toženca in pristojne oblasti ter preprečuje zlorabo. Taka varščina ali zavarovanje ne sme nerazumno odvracati od teh postopkov.

2. Če carinski organi v skladu z vlogo na podlagi tega poglavja začasno prekinijo sprostitve blaga, ki vključuje industrijske

modele in vzorce, patente, topografijo vezij ali neobjavljene informacije, v prosto kroženje na podlagi odločitve, ki ni odločitev sodnih ali drugih neodvisnih organov, in je potekel rok, določen v členu 55, brez zagotovitve začasnega dovoljenja ustrezno pooblaščenega organa in če so izpolnjeni vsi pogoji za uvoz, ima lastnik, uvoznik ali prejemnik takega blaga pravico do sprostitve blaga, pod pogojem, da predloži varščino v takem znesku, da zadošča za zaščito imetnika pravice pred kakršnim koli poseganjem. Plačilo take varščine ne sme posegati v katero koli drugo sredstvo, ki je na razpolago imetniku pravice, pri čemer se razume, da se varščina sprostí, če imetnik pravice v razumnem obdobju ne izkoristi možnosti, da sproži ustrezen postopek.

Člen 54

Obvestilo o začasni prekinitvi

Uvoznik in vlagatelj morata biti takoj obveščena o začasni prekinitvi sprostitve blaga v skladu s členom 51.

Člen 55

Trajanje začasne prekinitve

Če v obdobju, ki ni daljše od deset delovnih dni, potem ko je vlagatelj prejel obvestilo o začasni prekinitvi, carinski organi niso obveščeni, da je neka stranka, ki ni toženec, sprožila postopke, ki vodijo k odločitvi glede teže primera, ali da so ustrezni pooblaščen organi uporabili začasne ukrepe in podaljšali začasno prekinitev sprostitve blaga, se blago sprostí, če so bili vsi drugi pogoji za uvoz ali izvoz izpolnjeni; v določenih primerih se lahko ta rok podaljša za nadaljnjih deset delovnih dni. Če so bili sproženi postopki, ki vodijo k odločitvi o teži primera, se na zahtevo toženca opravi proučitev, vključno s pravico zaslišanja, z namenom, da se v ustreznem obdobju sprejme odločitev o spremembi, preklicu ali potrditvi teh ukrepov. Ne glede na omenjeno se, če se prekine sprostitve blaga ali se nadaljuje v skladu z začasnim sodnim ukrepom, uporabljajo določbe odstavka 6 člena 50.

Člen 56

Povračilo uvozniku in lastniku blaga

Ustrezni organi imajo pravico zahtevati od vlagatelja, da plača uvozniku, prejemniku in lastniku blaga ustrezno povračilo

⁽¹⁾ Za namene tega sporazuma:

- (a) „blago s ponarejeno znamko“ pomeni blago, vključno z embalažo, ki brez dovoljenja nosi znamko, ki je enaka veljavno registrirani znamki za tako blago, ali ki je ni mogoče razlikovati od take znamke in s tem krši pravice lastnika znamke v skladu z zakoni države uvoza;
- (b) „piratsko avtorsko blago“ pomeni vsako blago, katerega kopije so izdelane brez pristanka imetnika pravice ali osebe, ki jo pooblašči imetnik pravice v državi izdelave, in ki je posredno ali neposredno izdelano iz predmeta, pri katerem bi izdelava kopije pomenila kršitev avtorske ali sorodne pravice v skladu z zakoni države uvoza.

kakršne koli škode, ki jim je bila povzročena zaradi neupravičenega zadrževanja blaga ali zaradi zadrževanja blaga, ki je bilo sproščeno v skladu s členom 55.

Člen 57

Pravica do nadzora in obvestila

Brez poseganja v varovanje zaupnih podatkov članice dajo pristojnim organom pooblastilo, da lahko imetniku pravice omogočijo, da pregleda vsako blago, ki so ga zadržali carinski organi, z namenom, da lahko imetnik pravice utemeljuje svoje zahteve. Pristojne oblasti morajo imeti tudi pooblastilo, da dajo uvozniku enako možnost, da lahko pregleda vsako tako blago. Če je sprejeta pozitivna odločitev o teži primera, lahko dajo članice pristojnim organom pooblastilo, da obvestijo imetnika pravice o imenu in naslovu pošiljatelja, uvoznika in prejemnika, in o količini določenega blaga.

Člen 58

Ravnanje po uradni dolžnosti

Če članice od pristojnih organov zahtevajo, da ravnajo po lastni pobudi in začasno prekinajo sprostitve blaga, za katero so dobile *prima facie* dokaze, da je prišlo do kršitve pravice intelektualne lastnine:

- (a) pristojni organi lahko kadar koli prosijo imetnika pravice za katere koli podatke, ki jim lahko pomagajo pri izvajanju teh pooblastil;
- (b) se uvoznik in imetnik pravice takoj obvestita o prekinitvi. Če uvoznik vloži pritožbo proti prekinitvi pri pristojnih organih, za razveljavitev *mutatis mutandis* veljajo pogoji, določeni v členu 55;
- (c) članice razrešijo javne organe in uradnike odgovornosti samo za ukrepe, ki so sprejeti v dobri veri.

Člen 59

Sredstva

Brez poseganja v druge pravice ukrepanja, ki jih ima imetnik pravice in pod pogojem pravice toženca, da predlaga sodno proučitev, morajo imeti pristojni organi moč, da zahtevajo

uničenje ali odstranitev blaga, ki krši pravice, v skladu z načeli, določenimi v členu 46. Glede blaga s ponarejenimi znamkami oblasti ne smejo dovoliti ponovnega izvoza takega blaga v nespremenjenem stanju ali pa jih obravnavati v drugih carinskih postopkih, razen tistih v izjemnih okoliščinah.

Člen 60

De minimis uvoz

Članice lahko izključijo uporabo zgornjih določb za majhne količine nekomercialnega blaga, ki so del osebne prtljage potnikov ali se pošiljajo v majhnih pošiljkah.

Poglavje 5

Kazenski postopki

Člen 61

Članice zagotovijo kazenske postopke in kazni, ki se uporabljajo vsaj pri zavestnem ponarejanju znamk ali piratstvu avtorskih pravic v trgovinsko pomembnem obsegu. Sredstva, ki so na voljo, vključujejo zaporno kazen in/ali denarne kazni, ki so dovolj visoke, da pomenijo odvratanje od takih dejanj, sorazmerno višini kazni za ustrezna kazniva dejanja. V določenih primerih sredstva pomenijo tudi odvzem, zaplembo in uničenje blaga, ki krši pravico intelektualne lastnine, in katerega koli drugega materiala in orodja, ki se v pretežni meri uporabljajo pri kaznivem dejanju. Članice lahko določijo kazenske postopke in kazni še za druge primere kršitev pravic intelektualne lastnine, še posebej, če je to storjeno zavestno in v trgovinsko pomembnem obsegu.

DEL IV

PRIDOBITEV IN OHRANJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE IN Z NJIMI POVEZANI INTER-PARTES POSTOPKI

Člen 62

1. Kot pogoj za pridobitev ali ohranjanje pravic intelektualne lastnine na podlagi poglavij 2 do 6 dela II sporazuma lahko članice zahtevajo skladnost z razumnimi postopki in formalnostmi. Taki postopki in formalnosti morajo biti v skladu z določbami tega sporazuma.

2. Če je pogoj za pridobitev pravice intelektualne lastnine podelitev ali registracija pravice, članice zagotovijo, da postopki za podelitev ali registracijo, ki morajo biti v skladu z bistvenimi pogoji za pridobivanje pravice, dovolijo podelitev ali registracijo pravice v razumnem obdobju, da bi se izognile neupravičenemu skrajšanju dobe varstva.

3. Člen 4 Pariške konvencije (1967) se *mutatis mutandis* uporablja za storitvene znamke.

4. Postopki pridobivanja in ohranjanja pravice intelektualne lastnine in če zakon članice zagotavlja take postopke, upravne razveljavitve in *inter partes* postopke, kot so npr. ugovor, preklic in odpoved, se določajo v skladu s splošnimi načeli, določenimi v odstavkih 2 in 3 člena 41.

5. Dokončne upravne odločitve v katerem koli postopku iz odstavka 4 mora preveriti sodni ali nesodni organ. Toda ne obstaja obveznost zagotavljanja proučitve takih odločitev ob neuspešnem ugovoru ali upravnem preklicu pod pogojem, da so podlage za take postopke lahko predmet razveljavitvenih postopkov.

članice zmanjšati in se lahko odloči, da se prenese obveznost notifikacije takih zakonov in predpisov neposredno Svetu, če uspe posvetovanje z WIPO za ustanovitev skupnega registra, ki bo vseboval te zakone in predpise. Svet v tej zvezi upošteva vsak drug postopek, ki se zahteva v zvezi z notifikacijami na podlagi obveznosti iz tega sporazuma, ki izhajajo iz določb člena 6ter Pariške konvencije (1967).

3. Vsaka članica mora biti pripravljena, da na pisno zahtevo druge članice priskrbi take informacije, ki jih določa odstavek 1. Članica, ki utemeljeno meni, da določena sodna odločitev ali upravni sklep ali dvostranski sporazum na področju pravic intelektualne lastnine posega v njene pravice iz tega sporazuma, lahko tudi pisno zahteva dostop do ali natančnejše obvestilo o takih posebnih sodnih odločitvah ali upravnih sklepih ali dvostranskih sporazumih.

4. Nič iz odstavkov 1, 2 in 3 članic ne obvezuje, da razkrivajo zaupne informacije, ki bi ovirale uveljavitev zakona ali bile kako drugače v nasprotju z javnim interesom ali bi posegale v legitimne trgovinske interese določenih javnih ali zasebnih podjetij.

Člen 64

DEL V

Reševanje sporov

PREPREČEVANJE IN REŠEVANJE SPOROV

Člen 63

Preglednost

1. Zakoni in predpisi, končne sodne odločitve in upravni sklepi splošne veljave, ki jih uveljavlja članica in se nanašajo na vsebino tega sporazuma (razpoložljivost, obseg, pridobivanje, uveljavljanje in preprečevanje zlorab pravic intelektualne lastnine), se objavijo ali, če taka objava ni izvedljiva, se javnosti omogoči dostop do njih v nacionalnem jeziku na tak način, da se vladam in imetnikom pravic omogoči, da se z njimi seznani. Sporazumi v zvezi z vsebino tega sporazuma, ki veljajo med vlado ali vladno agencijo neke članice in vlado ali vladno agencijo neke druge članice, se prav tako objavijo.

2. Članice sporočijo zakone in predpise, na katere se nanaša odstavek 1, Svetu za TRIPS z namenom, da Svetu pomagajo pri proučevanju izvajanja tega sporazuma. Svet skuša to obveznost

1. Določbe členov XXII in XXIII GATT 1994, kot so razčlenjene in se uporabljajo v Dogovoru o reševanju sporov, se uporabljajo za posvetovanja in reševanje sporov na podlagi tega sporazuma, razen če je v tem sporazumu izrecno drugače določeno.

2. Pododstavka 1(b) in 1(c) člena XXIII GATT 1994 se ne uporabljata za reševanje sporov na podlagi tega sporazuma za pet let od dneva začetka veljavnosti Sporazuma o WTO.

3. Med obdobjem, na katero se nanaša odstavek 2, Svet za TRIPS preveri obseg in vrste pritožb, ki jih določata pododstavka 1(b) in 1(c) člena XXIII GATT 1994, ki so dane v skladu s tem sporazumom, in predloži priporočila Ministrski konferenci v sprejem. Katera koli odločitev Ministrske konference o sprejemu takih priporočil ali podaljšanju obdobja iz odstavka 2 mora biti sprejeta le s konsenzom in sprejeta priporočila začnejo veljati za vse članice brez dodatnega formalnega postopka sprejemanja.

DEL VI

PREHODNE UREDITVE

Člen 65

Prehodne ureditve

1. Pod pogoji določb odstavkov 2, 3 in 4 tega člena ni nobena članica dolžna uporabljati določb tega sporazuma pred iztekom splošnega obdobja enega leta od datuma začetka veljavnosti Sporazuma o WTO.

2. Članica država v razvoju ima pravico odložiti datum uporabe, kot je določen v odstavku 1, določb tega sporazuma za nadaljnja štiri leta z izjemo členov 3, 4 in 5.

3. Katera koli druga članica, ki je na prehodu iz centralnoplanskega v tržno gospodarstvo svobodnega podjetništva in strukturno prilagaja svoj sistem intelektualne lastnine in ima specifične probleme pri pripravi in izvajanju zakonov in predpisov o intelektualni lastnini, lahko prav tako uporablja obdobje odložitve, kot je predvideno v odstavku 2.

4. V obsegu, v katerem je članica država v razvoju v skladu s tem sporazumom dolžna razširiti patentno varstvo izdelkov tudi na področja tehnologije, ki na ozemlju članice na dan veljavnosti tega sporazuma za to članico niso zavarovana tako, kot je določeno v odstavku 2 tega člena, lahko odloži uporabo določb o patentih iz poglavja 5 dela II na ta področja tehnologije za dodatno obdobje petih let.

5. Članica, ki uporabi prehodno obdobje na podlagi odstavkov 1, 2, 3 in 4, zagotovi, da katere koli spremembe v njenih zakonih, predpisih in praksi med tem obdobjem ne poslabšajo usklajenosti z določbami tega sporazuma.

Člen 66

Najmanj razvite države članice

1. Zaradi njihovih posebnih potreb in zahtev, gospodarskih, finančnih in upravnih ovir in njihovih potreb po prožnosti pri ustvarjanju trdne tehnološke baze se od najmanj razvitih držav članic ne zahteva, da uporabljajo določbe tega sporazuma, razen členov 3, 4 in 5, za obdobje 10 let od dneva uporabe, kot je določen na podlagi odstavka 1 člena 65. Svet za TRIPS na podlagi ustreznih obrazloženih zahtev najmanj razvite države članice dovoli podaljšanje tega obdobja.

2. Razvite države članice spodbujajo podjetja in ustanove na njihovem območju k pospeševanju in spodbujanju prenosa tehnologije najmanj razvitim državam članicam, da bi jim omogočile ustvariti trdno tehnološko bazo.

Člen 67

Tehnično sodelovanje

Da bi omogočile izvajanje tega sporazuma, razvite države članice na zahtevo in na podlagi medsebojno dogovorjenih pogojev zagotovijo tehnično in finančno sodelovanje v korist članice države v razvoju in najmanj razvitih držav članic. Tako sodelovanje vključuje pomoč pri pripravi zakonov in predpisov o varstvu in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine kot tudi o preprečevanju zlorab in vključuje podporo pri ustanavljanju ali okrepitvi domačih uradov in ustreznih agencij, vključno z usposabljanjem osebja.

DEL VII

INSTITUCIONALNE UREDITVE; KONČNE DOLOČBE

Člen 68

Svet za trgovinske vidike pravic intelektualne lastnine

Svet za TRIPS spremlja izvajanje tega sporazuma, zlasti izpolnjevanje obveznosti članic iz tega sporazuma in zagotovi članicam možnost posvetovanja o zadevah v zvezi s trgovinskimi vidiki pravic intelektualne lastnine. Opravlja tudi druge naloge, ki mu jih naložijo članice. Predvsem pa daje kakršno koli pomoč v postopkih reševanja sporov, za katero ga prosijo članice. Pri opravljanju svojih nalog se lahko Svet posvetuje in išče informacije pri vseh virih, ki se mu zdijo primerni. V posvetovanju z WIPO Svet v enem letu od prvega zasedanja skuša zagotoviti ustrezne dogovore za sodelovanje z organi te organizacije.

Člen 69

Mednarodno sodelovanje

Članice se sporazumejejo o medsebojnem sodelovanju z namenom odpravljanja kršitev pravic intelektualne lastnine v mednarodni

trgovini. V ta namen ustanovijo in sporočijo informacijske centre v njihovih državnih upravah in so pripravljene izmenjati informacije o trgovini z blagom, s katerim se kršijo pravice intelektualne lastnine. Še posebej pospešujejo izmenjavo informacij in sodelovanje med carinskimi organi glede trgovine z blagom s ponarejenimi znamkami in piratskim avtorskim blagom.

Člen 70

Varstvo obstoječe vsebine

1. Ta sporazum ne povzroča obveznosti članic v zvezi z dejanji, ki so se zgodila pred datumom uporabe sporazuma za določeno članico.

2. Če v tem sporazumu ni drugače določeno, ta sporazum obvezuje članice v zvezi z vso vsebino, ki je obstajala na dan uporabe tega sporazuma za določeno članico in je na ta dan zavarovana v članici ali izpolnjuje ali začne pozneje izpolnjevati pogoje za varstvo pod pogoji tega sporazuma. V zvezi s tem odstavkom in odstavkoma 3 in 4 avtorske obveznosti za obstoječa dela izključno določa le člen 18 Bernske konvencije (1971). Tudi obveznosti glede pravic proizvajalcev fonogramov in izvajalcev na teh fonogramih določa izključno člen 18 Bernske konvencije (1971) v smislu odstavka 6 člena 14 tega sporazuma.

3. Za vsebino, ki je na dan uporabe tega sporazuma za določeno članico prešla v javno uporabo, ni treba obnoviti varstva.

4. Glede kakršnih koli dejanj v zvezi z določenimi predmeti, ki vsebujejo zavarovano vsebino, ki pomenijo kršitev pravice intelektualne lastnine na podlagi zakonodaje in v skladu s tem sporazumom in so se v zvezi z njimi začela ali pa je prišlo do pomembnega vlaganja pred datumom sprejema Sporazuma o WTO za to članico, lahko vsaka članica poskrbi za omejitev sredstev, ki jih ima na voljo imetnik pravice glede nadaljevanja takih dejanj po datumu uporabe tega sporazuma v članici. Vendar mora v takih primerih članica poskrbeti vsaj za plačilo pravičnega odškodnine.

5. Članica ni dolžna uporabljati določb člena 11 in odstavka 4 člena 14 glede izvirnikov ali kopij, ki so bile kupljene pred datumom uporabe tega sporazuma za članico.

6. Članice niso dolžne uporabljati člena 31 ali zahteve v odstavku 1 člena 27, da se lahko patentne pravice uživajo brez

diskriminacije glede na tehnološko področje in brez dovoljenja imetnika pravice, če je dovoljenje za tako uporabo dala vlada, preden je datum uporabe tega sporazuma postal znan.

7. V primeru pravic intelektualne lastnine, za katere varstvo je registracija pogoj, se pri vlogah za varstvo, ki se pričakujejo na dan uporabe tega sporazuma za določeno članico, dovoli dopolnitev, da se lahko zahteva kakršno koli večje varstvo na podlagi določb tega sporazuma. Take dopolnitve ne vključujejo novih predmetov.

8. Če članica z dnem začetka veljavnosti Sporazuma o WTO ne zagotovi patentnega varstva za farmacevtske in kmetijsko-kemične proizvode v skladu z njenimi obveznostmi iz člena 27, ta članica:

- (a) ne glede na določbe dela VI z dnem začetka veljavnosti Sporazuma o WTO določi načine vlaganja patentnih prijav za take izume;
- (b) uporablja za te prijave z dnem uporabe tega sporazuma merila za patentiranje, kot so določena v tem sporazumu, kot da bi se uporabljala na dan vložitve prijave v članici, ali če obstaja prednostna pravica in se ta zahteva, datum prve prijave; in
- (c) zagotovi patentno varstvo v skladu s tem sporazumom od podelitve patenta in za preostali čas veljavnosti patenta, računano od dneva vložitve prijave v skladu s členom 33 tega sporazuma za tiste prijave, ki izpolnjujejo merila za varstvo iz pododstavka (b) zgoraj.

9. Če je proizvod predmet patentne prijave v članici v skladu z odstavkom 8(a), se ne glede na določbe dela VI podelijo izključne pravice za trženje za pet let po pridobitvi dovoljenja za trženje v tej članici ali dokler se patent za proizvod ne podeli ali zavrne v tej članici, odvisno od tega, katero obdobje je krajše, če je bila prijava za patent vložena in je bil patent dodeljen v drugi članici za ta proizvod in je dobil tudi dovoljenje za trženje v tej drugi članici potem, ko je začel veljati Sporazum o WTO.

Člen 71

Proučitev in dopolnitev

1. Svet za TRIPS po preteku prehodnega obdobja iz odstavka 2 člena 65 prouči izvajanje tega sporazuma. Svet na podlagi

izkušenj pri izvajanju po dveh letih od tega datuma in pozneje v enakih časovnih obdobjih prouči izvajanje tega sporazuma. Svet lahko tudi prouči vsak nov razvoj, ki lahko opravičuje spremembe ali dopolnitve tega sporazuma.

2. Dopolnitve, ki imajo namen le prilagajanje doseženim višjim ravnem varstva pravic intelektualne lastnine in so v veljavi v drugih mnogostranskih sporazumih, ki so jih sprejele vse članice WTO, se lahko pošljejo Ministrski konferenci, da ukrepa v skladu z odstavkom 6 člena X Sporazuma o WTO na podlagi konsenzualnega predloga Sveta za TRIPS.

Člen 72

Pridržki

Pridržki niso možni glede nobene določbe tega sporazuma brez soglasja drugih članic.

Člen 73

Varnostne izjeme

Nič v tem sporazumu se ne more razlagati kot:

- (a) zahteva članici, da da informacije, za katerih razkritje meni, da je v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi; ali
- (b) onemogočanje članici, da ukrepa tako, kakor meni, da je potrebno za zaščito njenih bistvenih varnostnih interesov;
 - (i) v zvezi s fisijskimi materiali ali materiali, ki iz njih izhajajo;
 - (ii) v zvezi s trgovino orožja, streliva in bojnih sredstev in s trgovino drugega blaga in materiala, ki je posredno ali neposredno namenjeno za preskrbo vojaških ustanov;
 - (iii) med vojno ali v drugih izrednih razmerah v mednarodnih odnosih; ali
- (c) preprečevanje članici, da ukrepa na podlagi Ustanovne listine Združenih narodov za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti.